

ERDÉLYI MAGYAROK

Felolós szerkesztő:
Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap. Szerkesztő-
ségi órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea
(Nagyvárad), Piața Mihai Viteazul (Nagypiac tére) 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej

III. évfolyam 186 sz.

1934 Julius 7

Szombat

5

A rohamosztárosok még mindig lázasan forronganak

Uj háboru küszöbén

Barthou egész nyíltan hirdeti, hogy Hitler napjai még vannak számlálva. -- Lemondtak a Hitler-kormány polgári tagjai, de Hindenburg elnök nem fogadta el a lemondást

Tiltakozó jegyzéket adott át a német kormánynak a berlini francia nagykövet

A Saar vidéken nagy az izgalom a németországi véres események miatt

Páris, július 5.

A németországi politikai helyzet most már nagy vonalakban tisztázottnak tekinthető. A minisztertanács által tegnap kiadott kommuniké diszkrétan, de határozottan hangsúlyozza, hogy ki a garantálója a németországi legalitásnak. Von Blomberg tábornok a hadsereg nevében elismerését fejezi ki Hitler kancellárnak, amiért megsemmisítette a lázadó összeesküvést, amely veszélyeztette az állam biztonságát.

A június 30-iki akciókat, mint a nemzeti

szocialista forradalom végleges befejezését lehet tekinteni. Ez a véres nap valóságos ellenforradalom volt.

A párisi lapok megállapítják, hogy mégis egyes fontos dolgok homályosak maradnak. Eddig a nemzeti szocialista kormányt a tömegek misztikus lelkesedése támogatta. Hitler diktatúrájának legerősebb alapját mostantól kezdve a rendőrség és a hadsereg fogja képezni. A francia lapok véleménye szerint nagy bizonytalanság jellemzi azt az utat, amelyen Németország halad.

tódni fognak, szomszédos országokba menekültek, különösen Svédországba. Magánuton úgy értesül a Veste, hogy több menekült az üldöző rendőrség tetten ért, mikor egy svéd hajóra szálltak fel, mire tüz alá vették őket. A halottak száma állítólag igen nagy.

Dacára a kormány minden intézkedésének, pánik uralkodik a lakosság körében és azoknak a száma, kik elrejtőztek, igen nagy de a menekültni készülőké még nagyobb. S ugyancsak a Veste úgy értesül, hogy több, mint háromnegyede a rohamásztárosoknak továbbra is a kormány ellen forrong s egyes vidéki városokban a hatalom ezeknek a zászálójának kezén van, akik fel vannak fegyverezve.

A Veste szerint Berlin és a nagyvárosok utcáit állandóan megszállva tartják a fekete gárdák tagjai és különösen a munkás negyedeket kísérik figyelemmel. Akit megcsipnek, hogy az utóbbi eseményekről beszél, rögtön letartóztatják. Ugyanígy a Bajországon is igen súlyos a helyzet. Az ugynevezett kétes elemek kiirtására hevesített akció folytatódik. Münchenben állítólag még a múlt éjjel újabb 8 egyént öltek meg. Az utcán cirkáló csapatok nem tesznek különbséget: mindenre rálönek, aki gyanúsnak látszik.

Barthou Hitler végnapjairól

Páris, július 5.

Hiteles helyről származik az a hír, hogy Franciaország már hetekkel ezelőtt tájékoztatva volt a Hitler ellen irányuló összeesküvésről. Egy külföldi állam diplomáciai képviselője — nem német — mondotta el bizalmas körben, hogy Schleicher tábornok még mikor hivatalban volt, összeköttetést keresett és talált egy külföldi állammal s akkor mindenki úgy tudta, hogy Franciaországról van szó. Az összeköttetést egy Párisba menekült német hírlapíró közvetítette Schleicher tábornok és a francia kormány között.

Ezeknek az előzményeknek ismeretében érthető az a két távirat, amelyekben Hindenburg elnök üdvözölte Hitler kancellárt és Göring porosz miniszterelnököt. Hindenburg tábornagy ugyanis ahhoz gratulált, hogy sikerült meggyőznie egy árulást, melyet Franciaország is támogatott.

Diplomáciai körökben mondják, hogy az összeesküvés terve készítette Barthou külügyminisztert arra a nyilatkozatra, a melyet egy európai hatalom párisi képviselője előtt tett, hogy Franciaország nem hajlandó Németországnak a fegyverkezés terén bármiféle engedményt tenni, mert a Hitler uralkom napjai meg vannak számlálva.

Barthou a kérdéses alkalommal a legnagyobb titkolózással mondta az illető diplomatának, hogy Németországban összeesküvés készül Hitler ellen s annak éltető lelke Schleicher tábornok.

Ennek az értesítésnek londoni diplomáciai körökben annál inkább hitelt adnak, mert mikor Schleicher tábornok kancellár volt, már rebesgették, hogy titkos kapcsolatban áll a francia vezérkarral s bukása küszöbén terve már közel volt a megvalósulásához.

latban áll a francia vezérkarral s bukása küszöbén terve már közel volt a megvalósulásához.

A rohamosztárosok még mindig a kormány ellen vannak

A Veste közöl Berlinből egy hivatalos közleményt mely köztudomásra hozza, hogy nem adnak ki ezentúl engedélyt a német terület elhagyására. Ezt a kommunikét annak a ténynek következményeképpen adták ki, hogy nagyszámu lakos, kiket megrémítettek az utóbbi napok eseményei és akik meg vannak győződve, hogy az atrocitások folyta-

Francia-angol atomai szövetség készül?

London, július 5.

Barthou minden valószínűség szerint vasárnap délután négy órakor utazik Londonba. A francia-angol megbeszéléseket 9-én és 10-én tartják meg és a francia külügyminiszter 11-én tér vissza Párisba. Pietri tengerészeti miniszter szintén Barthouval utazik Londonba és elkíséri a külügyminisztert a haditengerészet vezérkari főnöke is.

Barthou londoni útjával kapcsolatban angol hivatalos helyen kijelentik, hogy valószínűség az a hír, mintha a látogatás alkalmával angol-francia szövetség megkötésére kerülne sor. Simon külügyminiszter csupán európai kérdésekről fog tárgyalni Barthouval — általánosságban. A lapok ennek ellenére hangoztatják, hogy Barthou azzal a reménnyel utazik Londonba, hogy sikerül

szövetséget kötnie. Ezt az eszmét több angol miniszter is támogatja.

A francia nagykövet Neurathnál.

Páris, július 5.

A francia kormány tiltakozó jegyzéket nyújtott át Berlinben. Ennek a tiltakozó jegyzéknek az az előzménye, hogy a német hivatalos jelentés titokzatos külföldi hatalomról beszélt, amelyik szoros kapcsolatot tartott fenn az SA alakulattal és Schleicher tábornokkal. Mivel a hivatalos jelentés kapcsán a német lapok és a német közvélemény egész nyíltan Franciaországot tartotta a titokzatos nagyhatalomnak, a berlini francia nagykövet megjelent Neurath birodalmi külügyminiszternél, és kormánya nevében tiltakozó jegyzéket nyújtott át. Hogy a birodalmi kormány válasza milyen lesz, egyelőre nem tudni.

A jövő héten átalakul a Hitler-kormány.

Berlin, július 5.

Hitler hosszú időt töltött Hindenburg-nál, akinek részletesen referált azokról az eseményekről, amelyek az utóbbi időben kormányán belül történtek. Befejezett tény, hogy a birodalmi kormány polgári tagjai lemondanak. A lemondottak a következők: Pa-pen, Schwerig pénzügyminiszter, Selte, a Sthlheim vezére és a posta és közlekedé-tügyi miniszter. Hitler Hindenburggal megá-lapodott abban, hogy a lemondásokat most nem fogadja el, nehogy ezzel is a közvéle-mény még jobban felizgatódjék. A válság után azonban teljesen átalakul Hitler kormá-nya. Ezt a jövő hétre várják.

Nagy izgalom a Saar-vidéken.

Saarbrückenben nagy izgalmat keltet-tek a németországi események. Természe-ten a nacionalista lapok kitartanak Hitler mellett. A baloldali és a katolikus ujságok azonban igen erősen támadják Hitlert. Való színűnek tartják, hogy a németországi ese-mények igen erősen befolyásolni fogják a Saar-vidéki népszavazást.

— **Aszima és szívbetege**, mell- és tüdőbaj, görvél- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású természetes „**Ferenc József**” keserűvíz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza.

Öngyilkos cseléd lány

Bucuresti, július 5.

Margareta Lapa cseléd lány jódtinktúrát val megmérgezte magát. Az öngyilkos cse-léd lányt kórházba szállították.

A nyomor tragédiája

Petrosani (Petrozsény), július 5.

Drumus Samuila, Petroseni 47 éves nő leépített munkanélküli bányász nagy nyomo-ra miatt tegnap délután a zsidó temető mel-lett egy fára felakasztotta magát, mire az arra haladó munkások észrevették, már ha-lott volt. Az öngyilkosnál zsebei átkutatása alkalmával csak a munkakönyvét találták meg miután bűntény nem forog fen a ható-ság megadta a temetési engedélyt.

Időjárás

Még élénk északi, északnyugati szél, változó felhőzet, egyes helyeken, főleg észak-on záporosó, a hőmérséklet kissé emelkedik.

RADIOMŰSOR

PÉNTEK

Bucuresti. 12: Lemezek, 12.45: tőzsde, lemezek, 13.15: Hírek, 13.40: Lemezek, 18: Időjárás, rádiózenekar, 19: Rádióegyetem, 19.15: Hangverseny folytatása, 20.15: Hege-dűjáték, 20.45: történelmi előadás, 21: Ének 21.30: Szaxofonhangverseny, 22: Hírek.

Budapest. 6.45: torna, 9.45: Hírek, 10: Felolvasás, 12: Időjárásjelentés, 12.05: Az 1. honvédegyalozred zenekara, 12.30: Hi-rek, 13.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés 13.30: Hanglemezek, 14.40: Hírek, éle-mi-szerárak, piaci árak, árfolyamhírek, 15.30: A rádió diákfélőrája, 16: Molnár Gábor uti-raja, 16.45: Hírek, 17: Előadás a török vi-lágról Budapesten, 17.30: Bura Géza és ci-gányzenekara, 18.15: Sportközlemények, 18 és 30: Elyssen Irén énekel zongorakísérettel 19: A rádiótársaságjáték húzása, 20: Kis színpad. "Kénytelen házasság". Vigjáték 1 felvonásban, 20.50: Keleti hangverseny. Közreműködik a Budapesti Hangverseny Zene-ka-r és Somló József (ének), 21.50: Hírek, időjárásjelentés, 22.10: Lakatos Gyula és Lakatos Vince cigányzenekara muzsikál.

Erdélyi Magyarország

Július 7.

Megalakult az új japán kormány

Tokió, július 5.

Megalakult az új japán kormány, amely nek miniszterelnöke Okada tengeri nagy lett. A miniszterelnök a legszélsőségesebb

militarista irányzatot képviseli. A japán flotta felszerelése is az ő műve. A kormány tagjai erősen nacionalisták.

Súlyos ítélet a Dréhr ügyben

Budapest, július 5.

Ma délelőtt hirdetett ítéletet a budapes-ti főtörvényszék Dréhr Imre volt népjóléti államtitkár bűnügyében. A törvényszék Dréhr Imrét hűtlen kezelés, csalás és hiva-tali sikakasztás vétségében mondotta ki bü-

nösnek és ezért öt évi fegyházra, 10 ezer pengő pénzbüntetésre és tíz évi hivatalvesztésre ítélte. Dréhr Imre sápadtan hallgatta végig a bíróság rendkívül súlyos ítéletét, — majd elhaló hangon bejelentette, hogy feleb-bez az ítélet ellen.

Életfogytiglani kényszermun-kára ítélte a turdai törvényszék a hűtlen és felbujtó asszonyt

Turda, július 5.

Emlékezetes még, hogy március 31-én Nagyoklós község határában Dobos Vasile, aki Giurgiu Constantinné szeretője volt, az asszony felbujtására bestiális kegyetlenség-gel meggyilkolta ennek férjét. Tegnap tár-gyalta a turdai törvényszék II. szekciója a

gyilkosnak és felbujtójának bűnperét. A tárgyalás során Dobos mindent beismer, az asszony azonban tagadta, mintha ő bujtotta volna fel szeretőjét férjének meggyilkolá-sára. A törvényszék az asszony életfogytig-lani kényszermunkára, Dobost pedig tíz évi súlyos börtönre ítélte.

Október 1-ig elnapolták a parlamentet

Ma délután 3 órakor a király elnökletével minisztertanács volt

Bucuresti, július 5.

Ma délután 3 órakor a királyi palotá-ban minisztertanácsot tartanak, amelyen az uralkodó maga elnököl. A minisztertanács a hadsereg felszerelési problémáival foglalko-zik. Ma délelőtt 11 órakor a Nemzeti paraszt párt központi végrehajtó bizottsága ülést tar-tott, amelyen résztvett Maniu Gyula is. A gyűlésen megállapították a nemzeti paraszt-pár kongresszusának tárgysorozatát.

Az a barátságos folyamat, amelyik a li-berális és nemzeti parasztpárt között meg-indult, úgy látszik, hirtelen félbeszakadt. — Ennek Dinu Bratianu az oka, aki nemrég furcsa kijelentést tett a nemzeti paraszt-pártról. A liberális párt elnöke ugyanis azt a kijelentést tette, hogy a nemzeti paraszt-párt nem egyéb, mint a háborús szenvedések

szüleménye, minden gazdasági program nél-kül. Amikor ezt Mihalache, a nemzeti pa-rasztpárt alelnöke meghallotta, kijelentette, hogy többé Bratianu Dinuval nem akar szó-ba állni.

Hans Otto Roth tiltakozott a parlament ben a romániai német nemzeti szocialista párt feloszlata ellen.

Ma délután 2 órakor zárult be a tör-vényhozás két háza, amelyeket csak októ-ber elsején hívnak össze.

Franasovici minisztert megkérdezte egy junianista képviselő, igazak-e azok a hírek, melyek szerint a miniszter fel akarja oszlet-ni a pénzügyőrséget. A miniszter kijelentet-te, hogy igaz, mert erre a szervre semmi szükség nincs. Az ellenzék hevesen tiltako-zik a feloszlata gondolata ellen.

Kialudt a Medias (Medgyes) mellett égő szonda

Medias, július 5.

Mint ismeretes, Medias és Copsa Mica között immár egy éve ég a földgáz, amely egy földcsuszamlás következtében talalt ma-gának utat a külvilágba. A kigyulladt föld-gáz szonda egy év óta a legérdekesebb termé-szeti tűneménye volt Erdélynek, hatalmasan fellendítette a környék idegenforgalmát, de ettől eltekintve mérhetetlen anyagi kárt oko-zott a földgáztársaság számára, mert az égő kráterben súlyos milliók váltak füstté egy év leforgása alatt. Mérnökök, szakértők és lai-kusok százai kísérleteztek az égő szonda ki-oltásával, vagonszámra hordták a nyersany-got ecélből a szonda közelébe, minden kísér-let azonban hiábavalónak bizonyult, a szonda tüzeit nem lehetett eloltani. Alig néhány he-te készült el az egyik szakértő jelentése, a

mely szerint a szondán keresztül kiömlő gáz még ötven éven át fog égni kioltathatatlannul. A szakértői jelentés komoly adatait nem le-hetett kétségbevonni és valószínű, hogy az be is vált volna, ha egy véletlen körülmény folytán

hirtelen, minden külső beavatkozás nél-kü ki nem alszik a szonda tüze.

A napok óta tartó szakadatlan esőzés folytán ugyanis a szonda környékén levő ho-mokrétegek meglazultak, aminek folytán kisebbfajta földcsuszamlás állt be. Egy ho-mokréteg rázudult az égő kráterre

és pillanatok alatt kioltotta az egy év óta lángoló kráter tüzeit.

A homokréteg teljesen betömte a krá-ter nyílását és így a földgáz ömlése mintegy varázsütésre megszűnt.

A satu-marei zsidó strandon megrendezték a saploncai rabbinak és az új careii főrabbinak a „temetését”

Fanatikus bócherek indián táncot jártak a „sirhantok” körül és súlyosan inzultáltak egy méltatlankodó hetven éves öreg embert

Satumare július 5.

Szinte példátlanul álló botrány tartja izgalomban a satumarei zsidóságot.

Teitelbaum Joel főrabbi fanatikus bócherjei csúnyán megfélemeztek arról a kötelességtől, amivel minden rabbinak tartoznak, még ha történetesen ellenfele is Teitelbaumnak és a strandon felháborítóan aljas módon tüntettek a saploncai rabbi és annak veje, az újonnan megválasztott careii főrabbi ellen.

Ismeretes, hogy a careiak a napokban új főrabbit választottak Horovitz Ábris személyében. Az új főrabbi személye nem kedves Teitelbaum Joelnek és ezért éles harc indult meg a két tábor között. A harc a satumarei strandon vett botrányos folytatást. olyan fiatal emberek részéről, akiket állítólag zsidó szellemben, a testvéri szeretet szellemében nevelnek. Ezt a szeretetet azonban nem érzik, vagy nem tartják kötelezőnek azzal szemben, aki Teitelbaum Joel ellenfeleként mer fellépni.

Sírt ásnak a bócherek.

Több fiatal bócher jelent meg valamelyik nap a zsidó strandon, ahol sajátos munkába kezdtek. Két sírt ástak, a sírgödörbe fadarabokat helyeztek, azokat elföldelték majd jó magasra hányták a sírhantot. Amikor a két sír teljesen elkészült, a bócherek vezetői, egy Waldmann nevű valea lui mihail bócher és Kaufman csehszlovák állampolgár kijelentették, hogy most rabbi-temetést rendeznek. Az egyik sírba Weisz Elis szaploncai, a másikba Horovitz Ábris careii főrabbit „helyezték” és indiánültések közepette, vademberek módjára körül táncolták annak a két nagytudású embernek a „sírhantját”, akikhez hasonlóak ezek a fiatal emberek — látva jelen gondolkodásukat sohse lesnek.

A bócherek megvernek egy 70 éves öreg embert.

A felháborító jelenet természetesen nem tetszett Majerovits Farkasnak, egy Popa Coresi ucca 38. sz. házban lakó 70 éves öreg embernek, aki szintén szaploncai származású és nagy tisztelője a szaploncai rab-

binak. Majerovits éppen a zsidó strandon tartózkodott és megbotránykozva látta a temetési jelenetet. Amint azonban nemtetszésének szóval is kifejezést mert adni, a fentemlített két fiatal bócher nekiesett, súlyosan összeverték és homokkal teliszórták az arcát és száját. Az inzultált öregember a homoktól félig megvakítva és az ütlegektől megijedve rohant haza, ahol hozzátartozói azonnal orvost hívtak. Az előhívott orvos láttelepet vett fel Majerovits sérüléseiről, aki az ijedségtől súlyos szívrohamot kapott. Ma-

jerovits később Teitelbaum Joelnek jelentette az esetet, akitől kellő elégtételt vár.

Hír szerint emiatt bojkott készül a bóchermenza ellen, amelynek ez a két szemtelen bócher is tagja, valamint kérni fogják a külföldi illetőségű Kaufmann kiutasítását.

A különös „temetést” s a fiatal emberek példátlan viselkedését egy 70 éves öreg emberrel szemben élénken tárgyalják a városban és levonják annak szomorú következményeit.

Labrador lakatlan helyén

El Nungesser és Coli az évekkel ezelőtt eltűnt két francia pilóta

Newyork, július 5.

Az új-skóciai Halifax városának közelében a halászhalk a tengerből egy palackot halásztak ki, melyben levelet találtak. A levélben hajótöröttek kérnek segítséget, akik jelenleg Labradorban élnek teljesen elhagyatva. A levél teljes tartalmát ezideig nem sikerült megállapítani, mert a palackba víz töltött és elmoszták az írást. A jelek szerint nincsen kizárva, hogy Nungesser és Coli, a két eltűnt francia repülő a hajótörött akik 1927-ben elsőnek akarták átrepülni az At-

lanti óceánt s nyomuk veszett. A levélben tisztán kivehető a „Fehér madár” név a tudvalevő, hogy így hívták Nungesser és Coli repülőgépet.

Halifaxban vegyészek vizsgálják meg a levelet, hogy megállapítsák korát s a teljes szöveget. Az sincs kizárva, hogy misztifikációról van szó. Az amerikai közvélemény szerint mindenesetre expedíciót kell küldeni Labrador szigetére, nehogy a legkisebb eshetőségét is elhalasszák két emberi élet megmentésének.

Meghalt Szombati Szabó István

az ismert erdélyi pap-költő, akit 44 éves korában hosszas szenvedés után ért utól a halál

Budapest, július 5.

Tegnap délelőtt a budapesti Erzsébet-szanatoriumban hosszas betegség után meghalt az egyik legkiválóbb erdélyi író: Szombati-Szabó István, lugoji református lelkész. A kiváló főpapot ezelőtt két esztendővel gyilkos kór kezdte ki. A legodaadóbb ápolás sem tudta megmenteni az életnek.

Szombati-Szabó István 1890-ben Debrecenben született. Ott végezte középiskoláját s a hittani főiskolát. Pappá szentelése után püspöki szénior lett, majd sátoraljaúj helyre került, később resitai lelkész lett. A háború alatt az olasz és orosz fronton küzdött. Háború után Londonban és Edinburgban, az ottani hittani főiskolán tanult, 1921 július havában választja meg a lugoji református egyházközség az akkor már neves költőt lelkészévé.

Hívei rajongásig szerették lelki irányítójukat. Kitérő szónoki képességei révén messze eljutott híre. Irodalmi munkásságát az országhatárokon túl is sok elismerés érte. Tagja volt a Pen-klubnak és Erdélyi Valamennyi Irodalmi Társasága rendes tagja sorába iktatta. Az Arany János Társaság Szombati-Szabó Istvánban egyik legerősebb oszlopát birta. Alapító tagja volt az Erdélyi Magyar Írói Rendnek, ennek az ismert erdélyi író-tömörülésnek.

A 44 éves költőpapnak szerettől oly távol felállított ravatalára nemcsak árván maradt családja és hívei hanem az erdélyi

magyar írás és gondolat minden őse és híve hullatja könnyeit.

Gyászbaborult özvegye, szül. Kirscher Mária. Kivel eszményi házasságot kötött, még a tegnapi nap folyamán utazott Budapestre. Három gyermeke, Csaba, Enikő és Ilkő a legjobb apát siratják. A temetés holnap, csütörtökön délután lesz és Szombati-Szabó István földi maradványait Budapest egyik temetőjében helyezik örök nyugalomra. A lugoji református egyházmegye képviselőjében Soós Lajos segédlelkész és Izsáki Károly főgondnok kísérik utolsó útjára nagy-nagy költő-pap lelkészüket.

MEGJELEN!

János bácsi utazásai a bérkocsival

II. kiadás

Leszállított ára 12 lel. — Kapható a kiadóhivatalban és a bizományosoknál.

3 oldal

Erdélyi Magyarság

Július 7.

Bujor György munkásvezér újabb igazgatási bűnpere

Cernauti július 5.

Az itteni törvényszék holnap kezd meg Bujor György az ismert munkásvezér igazgatási bűnpörének tárgyalását. Bujort még annakidején életfogytiglani fegyházra ítélték kommunista propaganda miatt, azonban éveken keresztül megújuló társadalmi akciók eredményeképpen nemrég kegyelemben részesült. A grívítai események alkalmával a kiszabadult munkásvezér röpiratot adott ki és ezért fogták perbe. Érdekessé, hogy ugyanezért a röpiratért a brasovi hadbíró is perbefogta Bujort.

— Apus! — kiáltotta végül a lány rekedt suttogással.

Endicott látta, hogy Claire a szívéhez kap, aztán odafutott hozzá felemelt karokkal.

— És Endicott ott állt, átölelve lányát, azt hajtogatva: — Oh, Istenem, Clannie!

Megveregette a lány prémbujtatott vállát és ziháló keblére szorította. Felemelte Claire állát és úgy nézte az arcát. Aztán észrevette, hogy milyen durvák Claire kezei — Szegény kis jószágom — mormogta, alig tudva mit beszél. — Szegény pici jószágom.

— Engem ne sajnálj! — szölt Claire, megdöbbenve apja megviselt arcától, bánatos szemétől, megőszült hajától.

— Oh Clannie! — rebegte apja remegő állal.

— Biztosan tudtam hogy eljössz. Egész idő alatt vártalak. — mondta Claire és átkarolta apja nyakát.

— És — jól vagy? — kérdezte Endicott és a napbarnított arcba, a boldogan csillogó szempárba, az ifjan piros, telt szájjára nézett.

— Ó megmentett — felelte Claire és a folyó felé tekintett, ahonnan Grimshaw várta.

— Ki? — kérdezte az öreg ur hirtelen elboruló szemmel.

— Grimshaw — hát Grimshaw — felelte a lány.

— Grimshaw, igen, Grimshaw — ismételte Endicott. Aztán egy pernyi csend után azt kérdezte:

— És Grimshaw is jól van?

— Igen — ő — csodás ember — mormogta a lány és megint átölelte apját.

Endicott kissé hátrahúzódott és kutatóan nézett a lány szemébe. Aztán végiggártatta tekintetét a lányon. Valami bizonytalanul aggódó és kérdő tekintet volt. Mintha félt volna valamitől de valahogy félt attól is, hogy kifejezze féltelme okát.

— Mindig biztam ebben az emberben — jegyezte meg végül. — Bizhatom benne most is?

Kissé zavartan vette észre, hogy lánya hanglejtése, mozdulatai valahogy hasonlókká lettek Grimshawéhoz. És Endicott nyugtalan mozdulatot tett, amikor Claire gyors pillantást vetett rá. Mintha valami szemrehányás lett volna ebben a pillantásban.

— Te vagy — te vagy mindenem, Clannie, — mondta mintegy mentegetőzve.

Claire erre most először nevetett. Kurván, természetesen nevetett.

— Oh apus, hogy viselkednek az emberek, ha boldogok? El már szinte sok is nekem.

Kissé sirni kezdett. Könnyen, enyhén, ahogy az eső esik. Endicott abbahagyta a lánya vállának veregetését s megint a kunyhót, kovácstűzhelyet és starchigant nézegette.

— Hát tudod — mindez szinte hihetetlen — mondta hunyorgó szemmel. — A félelem, aggodalom, kétség pokla után itt vagy nekem elevenen, épen, egészségesen. Olyan, olyan, mintha egy sir megnyílt volna és viszszaadná a halottakat, de elevenen.

Claire megint csak azt nézte, milyen meggyötört apjának az arca. Hirtelen elszorult a torka a részvétől. Apjába karolt.

— És hol van Shomer? — kérdezte Endicott.

Claire nem felelt mindjárt.

— Kiűn jár az erdőben — mondta, ki-kerülve apja tekintetét.

— Vadászik?

Claire megerősítően bólintott.

— És mikor jön vissza?

— Estére — felelte Claire.

(Folyt. köv.)

Erdélyi Magyarság

Julius 7.

Külön ligát kap Oradea

Bucuresti, julius 5.

A központ foglalkozott azzal a tervvel, hogy az oradeai kerületet és a környező disztriktet elszakítja az Északi Ligától és számukra egy önálló, hatodik ligát állít fel. Ebben az értelemben be is kérték az oradeai disztrikt véleményét. A végső döntést a Consiliul Federal fogja kimondani, amely e hét végén tartja ülését. Érdekes, hogy Oradeán már megindult a személyeskedés, hogy ki legyen az új liga elnöke. A központnak azonban már megvan a maga jelöltje és nem fogja tekintetbe venni a sok akarnok igyekeztét.

Bizonytalan a Román-Kupa döntőjének dátuma

Bucuresti, julius 5.

Az eredeti tervek szerint a Román Kupa döntőjét a Ripensia és az Universitatea július 8-án akarta lejátszani az ONEW Stadionban levő kiállítás záróünnepségeivel kapcsolatban. Közben azonban erre a napra kitűzték a CFR-iados döntőjét és a pályát a vasutascsapatok kapták meg. Amennyiben a két egyesület ragaszkodik ahhoz, hogy a mér-

közést a fővárosban tartsák meg, más dátumot kell választaniuk. Ha pedig a dátumhoz ragaszkodnak, úgy vagy Timisoarán, vagy Clujon kell lejátszani a mérkőzést. Minthogy azonban a kupa döntőjét valószínűleg végig nézi az uralkodó is, a mérkőzést a fővárosban tartják meg. Hogy mikor, az még teljesen bizonytalan.

Elmaradnak a román-magyar hölgy-atlétikai versenyek is

Bucuresti, julius 5.

Megírtuk, hogy a román belügyminisztérium nem engedélyezte a július 1-re Timisoarára tervezett atlétikai viadalra a magyar atléták beutazását. A Brasovba kiírt román-magyar hölgyatlétikai versenyre azonban a magyar atlétanők bejöhetnek, mert a

verseny meg a rendelet kibocsátása előtt le volt kötve. Mint értesülünk, a magyar atlétikai szövetség nem küldi ki hölgyatlétait a brasovi versenyre, ezzel tiltakozik a timisoarai versenyre benevezett atléták be nem engedése ellen. Ilyenformán tehát teljes a román-magyar sportháború.

Betiltották a WAC romániai turáját?

Bucuresti, julius 5.

Ezen esetben nem a román hatóságok, hanem az osztrák futballszövetség. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy a WAC-nak legutóbbi északeurópai turáján elért gyenge eredmények s a kifogásolható magaviselet miatt az osztrák szövetség nem engedélyez újabb turákat. A WAC-nak a napokban kell a fő-

városban játszania, még pedig július 8-án a Juventus ellen, azután pedig még négy mérkőzésre van lekötve az ország más nagyobb városaiban. Ha a hír megfelel a valóságnak, úgy a Juventus kártérítésre fogja perelni a bécsi egyesületet, mert a tura előkészítése tekintélyes összegbe került.

Másfélezer lemondás érkezett be eddig a futballközpontba

Bucuresti, julius 5.

Az elmúlt héten minden nap száznál több kilépési nyilatkozat érkezett be a központi tikárságba, úgyhogy a július 1-én győztes induló lemondások már elérik az ezerszázat is. De hátra van még két nap, mert a 29-én és 30-án feladott lapok még nem érkeztek be, úgyhogy — tekintettel arra, hogy a két utolsó nap rekordpósta sz. — kétezer futballista jelentette be kilépését az idén. Ha tekintetbe vesszük, hogy Romániában ma körülbelül 15 ezer aktív futballista van, úgy leszögezhetjük, hogy a játékosok 13 százaléka fogta el a vándorlási láz. Az is igaz, hogy a kétezer kilépésből még a negyedrésze sem lesz meg a valóságban, mert a játékosok csak kísérleteznek: több anyagi feltételeket akarnak kizsarolni. Másokat pedig az egyesület nem ad ki. Az utóbbi napokban beérkezett érdekesebb lemondásokat alant közöljük:

Cubeta Banatul Timisoara, Dragomirescu II, Tricolor Ploesti, Ponta ATE, Endreffy AAC, Onady Unirea Timisoara, Havas TAC, Sigmund Brasovia, Kolumban AAC, Carte Ripensia, Cudan CFR, Banatin, Törekves Oradea, Mitau Sport, Studentesc, Barba II CFR, Schileru Sportul Studentesc, Buculei Banatul Timisoara, Miklósi Banatul Timisoara, Dobra Gloria CFR, Nagy, Mures, Skuteczky TMTE, Szilágyi Electrica, Faur, Gloria CFR, Dragomirescu I Tricolor Ploesti, Goldenberg Macabi Cernauti, Vajda II Olimpia CFR, Bartha Ripensia, Várady TMTE, Medve CFR, Bcila Electrica, Dengel TAC, Maior Juventus, Huniade ASCAM Bucuresti, Perneky AAC Marschall, Tricolor, Baia-Mare.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!

az acélipar legkétségtelenebb alkotása és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea
Promenad Eminescu 16.

Egy husz éves legény tragédiája

A fürdőzők szemeláttára kapta el az ár

Targumures, július 5.
Stoica Péter Unghenii községbeli legény nem tudott uszni, de azért egyedül kimerészkedett a Marosra fürödni. A víz, amely meglehetősen nagy volt, elkapta a fiút, aki segítségért kezdett kiáltani. Az odasietett emberek azt hitték, hogy Soica tréfál, azért nem is mentek segítségére, sőt biztatták,

hogy csak menjen beljebb, mert nem mély a víz. Abban a pillanatban egy örvény elkapta a kötségbeesetten ordító fiút, aki azonnal eltűnt a megdöbönt emberek szemei elől.
Stoica Péter holttestét még nem sikerült megtalálni.

Újból játszik a Hungária a Spártával

Bécs, július 5.
A Középeurópa Kupa felebbezési bizottsága ma délután 4 órától éjjel 11 óráig tárgyalta a Hungária felebbezési ügyét. Bizottság végül is úgy döntött, hogy a mérkőzéseket semmisnek mondta ki és azoknak

újból való lejátszását rendelte el. Mindkét csapat szerződtehet új embereket a mérkőzésekre és így a Spártában Facsinek is játszhatnak. Az első mérkőzés július 8-án kerül le bonyolításra a Hungária pályán.

FLOREAL hajszesz Lotion

a hajhullás, korpásodás legalkalmasabb szere. — 1 üveg ára 60 Lei

Kapható drogueriákban, illatszertárakban,

Vezérképviselő: DROGUERIA „CENTRALA” Oradea Telefon 6-56.

Borzalmas kimenetelű bányaszerencsétlenség az egyik petrosanii tárnában

Petrosani, július 5.
Herczberger Mihály 41 éves lövmester tegnap este 8 órakor ujonnan furt lyukba dinamitot helyezett el. Hét lövés előírásos időben robbant fel, a 8-ik még eddig ki nem derített okokból állítólag gyári hibából kifolyólag nem funkcionált rendes időben. Az előírások szerint egy dinamit patron 15 perc leforgása alatt robban. Amikor Herczberger látta, hogy 20 perc telt el és még a robbanás nem következett be, hogy időt ne pazaroljon, előbujt fedezék helyéről, hogy meg-

vizsgálja a robbantás színhelyére elhelyezett robbantó anyagot. Abban a pillanatban, mikor odaért az elhelyezett dinamit helyére, a döglöttnek hitt dinamit felrobbant és a lövmester fejét szétvágta.

A közelben tartózkodó bányászok. névszerint Bakóczi Ferenc és Rósz Viktor a szerencsétlenség színhelyére siettek és a súlyosan sebesült lövmestert a felszínre hozták és beszállították a petrosanii kórházba, ahol dr. Lepedatu kórházi főorvos kezelés alá vette, de felépüléséhez kevés reményt fűznek

A negyedik emeletről lökte le szerelmesét egy borbélysegéd

Budapest, július 5.
Tegnap este a Gerlóczy utcában megdőlt szerelmi tragédia zajlott le. Az események hősei Kovács László 23 éves borbélysegéd és May Vilma 19 éves kalaposleány. May Vilma egyik Gerlóczy ucai ház ötödik emeletén lakott. Tegnap este 8 óra körül érkezett haza. A negyedik emeleti lépcsőházban összetalálkozott szerelmesével, Kovács Lászlóval, aki rövid szóváltás után a leányt a mélységbe dobta. Ezután Kovács is levette magát a negyedik emeletről és szörnyen halt.
A zuhanó leány ruhája beleakadt a harmadik emelet vaskorlátjába és így függve maradt ég és föld között. Kétségbeesett sikolt-

ásokkal terelte magára a figyelmet, míg a ház lakói kiszabadították veszedelmes helyzetéből. Nem sérült meg, de idegroham vett rajta etrőt úgy, hogy be kellett szállítani egyik budapesti kórházba.

A lefolytatott rendőri vizsgálat Kovács László bucsuleveléből megállapította, hogy a fiatalember szerelmesféltésből dobta le a leányt, majd öngyilkosságot követett el.

Este 6 óra óta állt meghuzódva a bérpalota lépcsőházában és ekkor irta bucsulevelét is. A levélben a legérdekesebb az utolsó kitétel, amely szószerint így hangzik: "Meg kell ölnöm Vilrát, mert amíg én itt halálasztantán írom ezt a levelet, ő most is fiatalemberekkel randevuzik a kapualjban".

Megjelent a Bűnös szerelem

című társadalmi regényünk és ma már osztottuk is az igazoló jeggyel. Mindenki, aki a most lejárt 20 lapfejet behozza, a kiadói hivatal 4 lej költség ellenében kiszolgáltatja a nyerésre jogosult igazolványt és a szerencsés regényt. A tegnapi nap folyamán a kö-

elkezőknek adtuk át — részben pedig küldük el a nyert ajándékokat:

1344 Buja János, Gheorgheni, női ruhaanyag.

2144 Beregszászi Emma, Cehul Silvaniei, két pár női harisnya.

1126 Boha László Oradea, Dácia kávéház, két pár férfi zokni.

278 Papp János Cehul Silvaniei hat darab férfi zsebkendő.

5031 Diószeghi Sándor, Zalău, két darab nyakkendő.

1461 Szócik István Lupeni, 2 kg. cukor.
363 Herbert György, Marghita, üveg hamutartó.

8533 Baller J. Oradea, str. Rómer 98 üveg cukortartó.

2353 Popovics János Oradea, Kolozsvári-ucca 106, üveg hamutartó.

5580 Tulkán Ferenc Oradea, Demetrovics-telep 25, üveg cukortartó.

2143 Géczy István, Ludis, "Erdélyi Magyar-ság" levélpapír.

1543 Salkai Ilke Oradea, Fürdő-ucca 7 kölnivíz és puder.

2776 Nagy Lajosné Lupeni, kölnivíz és puder.

5443 Kiss Imre Episcopia, három darab illatos szappan.

5736 Szilágyi János Cehul-Silvaniei, regénysorozat.

1284 Gerdán Ferenc Oradea, Prága-u. 19. Regénysorozat.

349 Püspök László Zalău, 100 darab névjegy.

Kérjük olvasóinkat, hozzák be a lapfejeket, vagy: szolgáltatásuk be bizományosaik útján — hogy az újabb 100 ajándék-sorsáról mielőbb gondoskodás történjen.

Tizenhét év után találtak rá egy hősi halált halt román katona csontjaira

Petrosani (Petrozsény), július 5.
Tegnap délután Lukács komiszárnak jelentették, hogy a Banica mellett elterülő erdőben egy emberi csontváz fekszik körülötte katonai tárgyak, derékszíj, töl-ténytáska és egy pár bocskor. A rendőrség részéről Lukács komiszár és a csendőrség részéről Corneanu Vasile őrmester és két csendőr elmentek a jelzett helyre, ahol a hősi halált halt katona csontvázát megtalálták, összeszedték egy ládába és lehozták az itteni rendőrségre. A rendőrség értesítette a leletről az illetékes katonai fórumot.

Üveggel ír Ön

oly könnyen, mint írónnal, de mégis tintával. Több mint félmillió előrehaladott ember élvezi a

HARO töltőtoll előnyeit, a cserélhető üveg tollheggyel

Az üvegtollhegy lehetővé tesz 3—4-szeres erős másolást (átírást) az eredeti pedig tintával van írva. Íróasztalánál használja a kiváló HARO töltőtollat,

Kapható a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Bucurestii előfizetőinket értesítjük, hogy a tombola-jegyeket a holnapi nap folyamán megkapják.

5 oldal

Erdélyi Magyarország

Július 7.

Király lett egy timismegyei cipész fia

Fantasztikus karrier egy Timisoara melletti faluból. — Ofelsége
Mr. Frank Havell regényes története

Timisoara, július 5.

Kész regénytema az alábbi történet úgy szólván alig kell hozzá egy kis fantázia, mert a romantikát és fantasztikumot ezuttal maga az élet produkálta. Mr. Frank Havell története, amely egy Timisoara melletti falunál kezdődik, egy amerikai cipésműhelynél folytatódik és végül egy Déli tengeri sziget trónjánál végződik, megérdemli, hogy megörökítsék.

Az 1860-as években egy szegény Timisoara melletti falu cipésze, névszerűen Heffele Franz elhatározta, hogy kivándorol Amerikába. Csábító történeteket hallott arról, hogy az Újvilágban milyen könnyen boldogul az, aki dolgozni akar és tud s úgy találta, hogy az ő számára még teremhetnek milliók az amerikai humuszban. 1865-ben kivándorolt kétesztendősi fiával együtt és San-Franciscóban telepedett le, ahol cipésműhelyt nyitott. Hamarosan jómódu ember lett és amikor meghalt, tekintélyes vagyont és virágzó cipészüzletet hagyott Franz fiára, aki akkor Frank Havellnek nevezte magát. Szorgalmasan dolgozott, egészen 1920-ig, még jobban gyarapította a családi vagyont, majd merész elhatározással visszavonult az élettől. A hatalmas természetű nagybajuszu iparos úgy gondolta, hogy eleget dolgozott. Sokesztendősi munkája alatt egyetlen kielégítetlen vágya volt: utazni. És amikor visszavonult az üzlettől, nyomban hozzálátott vágya teljesítéséhez. De nem vonaton, luxushajón, mint azt a többi amerikai gazdag teszi, Frank Havell egyéni módon karta bejárni a világot. Tizenöt méter hosszú és négy méter széles vitorlást készített, amelyet "Dragon"-nak (Sárkány) keresztelt. Majd egy nyugalmazott hajóskapitánynál vett leckét a hajóstudományból. Egy éven át tanult szakadatlanul, majd elindult világkörüli útjára. 1921 október 14-én indult Long Beach kikötőből a Sandwich-szigetek felé. Innen a Déli tengerre ment és többhetes utazás után érkezett el Umea szigetére, amely az egyenlítőtől délre, a Gilbert szigeteiktől 800 kilométeres távolságra fekszik. Ez a kis sziget valóságos paradicsom és Frank Havellnek annyira megtetszett, hogy elhatározta, hogy itt tölti el életének hátralévő részét.

A sziget barna benszülöttei — hatalmas természetű, szép emberek — megfelelő áhítattal fogadták a szélesvállu, harcásbajuszu szemüveges fehér embert, akit vendégszeretón láttak el. Nagy ünnenséget rendez-

tek a fehér vendég tiszteletére és mindenben kedvére jártak. Umea szigete brit fennhatóság alá tartozik, de önálló királyság 1800 brna alattvalóval. Frank Havell berendezkedett a kis szigeten és rövidesen olyan népszerűsége tette szert, hogy

a király halála után közfelkiáltással Frank Havell választották meg uralkodónak. Az egykori timismegyei cipész fia tehát — trónra jutott.

S azóta békességben uralkodik 1800 alattva-

lója felett Ofelsége Mr. Frnk Havell, aki néhány nappal ezelőtt két barna minisztere társaságában San-Franciscoba utazott, hogy ott ipari szerszámokat vásároljon be királysága részére. Umea új kiállya egész sereg új tást vezetett be Umea szigeten és reformjával felvirágoztatta birodalmát, amelynek lakossága meleg szeretettel és ragaszkodással veszi körül — a cipészkirályt. Mr. Frank Havell, aki az utóbbi idők legfantasztikusabb karrierjét futotta be — a véletlen különös játéka folytán.

Diáktragédia

Nem sikerült az érettségi -- felakasztotta magát

Orastie (Szászváros), július 5.

Selmerean Jon hetedikes gimnazista tegnap este szülei lakásán felakasztotta magát. Bucsulevelében azt írta, hogy azért vált meg az élettől, mert nem sikerült az érettségije. Az öngyilkos diák szülei miután elolvasták a levelet, amelyben a diák taná-

rait vádolja, elvitték a levelet az ügyészségre, ahol feljelentették a levélben megnevezett tanárt, hogy az volt a fiu öngyilkosságának oka és ő kergette a halálba a diákot. Az ügyészség a szokatlan ügyben megindította az eljárást.

Borzalmas halált halt egy vontató hajó tüzmestere

Braila, július 5.

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap Brailában. Constantin Papadopol 20 éves tüzmester borzalmas kinok között halálát lelte egy felrobbant kőolaj fecskendő közelében. Tegnap a "Michel Daniel" nevű vontató gőzös azt a megbízatást kapta, hogy Oltenitáról vontasson fel Brailáig néhány hajórakomány élelmiszert. A vontatógőzös el is indult útjára. Az út közepén lehetett, amikor Constantin Papadopol tüzmester észrevette, hogy a hajó motorja nem működik jól. Mivel a víz közepén volt, elhatározta, hogy tovább vezeti a hajót az első állomásig.

Néhány perc múlva a kőolaj fecskendő óriási detonációval felrobbant és mag alá temette a fiatal tüzmestert, akinek volt még annyi lélekjelenléte, hogy a kirobbant üzet oltani kezdte. A többi matrózok is segítségére siettek, azonban mielőtt azok a sérültekhez érkezhettek volna, Constantin Papadopol eszméletlenül esett össze. Súlyos égési sebekkel szállították be a brailai kórházba, ahol azonban borzalmas kinok között kiszenvedett.

A brailai kikötő kapitánya megindította a vizsgálatot hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Országszerte nagy pusztításokat okozott az árvíz

Diciosanmartin, július 5.

Kisküküllővármegye felett tegnap példátlan erejű felhőszakadás vonult végig. — Este 6 órakor cikázó villámokkal kezdődött a felhőszakadás és olyan tömegű víz ömlött alá, hogy az alacsonyan fekvő földeket pillanatok alatt méteres vízzréteggel borította el. Gálfalva, Csárvás, Bonyha községekben a határ vetései teljesen elpusztultak.

Gálfalvaon öt, Bonyhán négy házat döntött romba az áradás.

Diciosanmartinban a felhőszakadás nem volt olyan nagyerejű, de a környékbeli vetéseket szintén vízzel temette el. A Csárvás községbeli áradásnak állítólag emberáldozata is van ezt a hírt azonban a hatóságok még nem erősítették meg.

Bucuresti, július 5.

Az esőzések következtében az árvizek még mindig pusztítanak az ország számos vidékén. Az ókirályság területén az utóbbi napokban több szerencsétlenség történt, melyek emberáldozatot is követeltek. A tutova megyei Loiesi falu határában két aszanyt

akik a mezőn dolgoztak, elsodort a hirtelen támadt árvíz.

Barladban és környékén hatalmas felhőszakadás volt tegnap délután 11 órakor a villám becsapott a 10. lovasezred kaszárnyájának egyik szobájába, ahol több tiszt tartózkodott. A tisztiek csak kis sérüléseket szenvedtek, de az egész kaszárnyában nagy riadalom támadt. Nagy károkat jelennek Bucovinából. Jasi környékéről és Mehedinai megyéből, ahol különösen a szőlők rongálódtak meg. Moldovában és Erdélyben a vas uti vonalak több helyen el vannak torlaszolva vagy szakítva.

Diciosanmartin. Sticla—Hargita 4:1 (3:1) barátságos mérkőzés. A mérkőzést Máthé bíró erélytelenül vezette, ennek tulajdonítható, hogy a játékot egy ötperces sajnálatos incidens zavarta meg.

Makulatura ujságpapir kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul

APROHIRDETÉSEK

Bejárónót keresek str. Tache Jonescu (v Körös-ucca) 21. Jelentkezni 2—3 óráig.

Parket-munkást ki tökéletesen dolgozik alkalmi lakás takarításához kerestetik. Cim a kiadóban. 1579

Mindenes vagy bejárónó ki főzéshez ért felvétetik Kolcea vendéglő. Velence resti.

Munkanélküliek biztos szép keresethez juthatnak a Friss Ujság és Erdélyi Magyar-ság árusításával. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Kártyából multat, jövőt jósol. tanácsot ad, Str. Pasielor (v Mádár-ucca) 7. 1582

Harminc, negyven éves németül tudó mindenest, ki szakácsnői teendőt is végez felvesz, Andru, Bulv. Reg. Ferdinand 11.

Vendéglőbe konyhás kerestetik, Str. Decebal (v Vitéz-ucca) 46. 1581

Lapkihordót bevezetett helyekre (kül-városra) fix fizetéssel és percenttel felvesszünk. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA